

УДК 658:65.012.8:339
DOI: 10.60022/2(8)-26S

Штангрет Андрій Михайлович

доктор економічних наук, професор
професор кафедри менеджменту та маркетингу у видавничій справі
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Shtangret Andriy

Doctor of Economics, Professor
Professor of the Department of Management and Marketing in Publishing and Printing
Lviv Polytechnic National University, Ukraine
ORCID: 0000-0001-5179-4996

Караїм Остап Володимирович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри менеджменту та маркетингу у видавничій справі
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Karaim Ostop

PhD student of the Department of Management and Marketing in Publishing and Printing
Lviv Polytechnic National University, Ukraine
ORCID: 0009-0000-8409-6975

ІННОВАЦІЙНО-БЕЗПЕКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛОГІСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ БАЗИС

Анотація. Починаючи з лютого 2022 року військові дії мають вагомий вплив на функціонування кожного українського підприємства. Тактика виживання залишається ключовою в управлінні. Проблеми покращення конкурентної позиції поступилися за пріоритетністю завданням щодо збереження кадрового складу. Спостерігається мінімальна інноваційна активність. Якщо в межах 2022-го і частково 2023 року таку політику можна було вважати випроданою через значний рівень невизначеності, то сьогодні, окрім низької результативності, уже є ознаки негативного результату, який полягає у застої з втратою спроможності відновити темпи розвитку за більш сприятливих умов. Коли українські підприємства і в подальшому перебувають в стані очікування, їх іноземні конкуренти інноваційно активні. Післявоєнне відновлення національної економіки може супроводжуватися стабілізацією й появою нових можливостей, але й поверненням іноземних товаровиробників, протистояти яким буде складно через зростаюче відставання. Трансформація інноваційного потенціалу в інноваційно-безпековий є відповіддю на уже сформований виклик. Відсутність реакції на такий буде реалізовано у формі нової загрози. Своєчасна активність сприятиме лідерству у використанні нових можливостей.

Ключові слова: потенціал, потенціал підприємства, інноваційний потенціал, безпекова діяльність підприємства, ресурси, можливості, резерви.

INNOVATION AND SECURITY POTENTIAL OF A LOGISTICS ENTERPRISE: THEORETICAL BASIS

Abstract. Since February 2022, military actions have had a significant impact on the functioning of every Ukrainian enterprise. The tactic of survival remains the key management approach. Issues of improving competitive positioning have become secondary to the priority task of preserving human resources. Innovation activity has reached a minimum. While during 2022 and partly 2023 such a policy could be justified by the high level of uncertainty, today, in addition to low efficiency, there are already signs of a negative outcome — stagnation and a loss of the ability to restore growth rates under more favorable conditions. While Ukrainian enterprises remain in a state of waiting, their foreign competitors are actively innovating. Post-war recovery of the national economy may be accompanied by stabilization and the emergence of new opportunities, but also by the return of foreign manufacturers, who will be difficult to compete with due to the growing lag. The transformation of innovation potential into innovation and security potential is a response to this emerging

challenge. The lack of reaction to it will materialize as a new threat. Timely activity will promote leadership in seizing new opportunities.

The purpose of the article is to summarize known approaches to interpreting the concepts of enterprise potential and innovation potential, in order to substantiate the essence of the concept of "innovation and security potential," the importance of which has become especially relevant under current economic conditions for Ukrainian enterprises, particularly in the logistics sector.

To form the theoretical foundations of innovation and security potential, the following methods were used: induction and deduction, comparison and systematization — to study the essential characteristics of the terms "potential," "enterprise potential," and "innovation potential"; synthesis and analysis — to justify the significant impact of the war threat on the financial and economic activities of Ukrainian enterprises; morphological analysis — to critically review existing approaches to defining "enterprise potential" and "innovation potential"; and the abstract-logical method — for theoretical generalizations and conclusions.

The advantages and discussion points of known approaches to interpreting enterprise potential and its component — innovation potential — have been clarified. It is proposed to understand innovation and security potential as the protection and capability to timely and effectively apply opportunities, resources, reserves, and abilities to create a new product in accordance with the current security situation and under its possible change.

Keywords: *potential, enterprise potential, innovation potential, enterprise security activity, resources, opportunities, reserves.*

Постановка проблеми. Військові дії більшістю підприємців сприймаються як зовнішня загроза, за якої ключовим завданням є виживання. Типовим є підхід, що передбачає оптимізацію діяльності з наданням переваги досягненню короткострокових цілей. В масштабах національної економіки це проявляється в обмежених темпах росту з чутливим реагуванням на хід бойових дій, обсяги міжнародної допомоги, врахування очікувань населення тощо. Вірність такої політики можна поставити під сумнів, виходячи як мінімум з двох важливих обставин: по-перше, поточний етап військової агресії уже триває майже чотири роки із чітким баченням тенденцій до збереження державності та не спроможності ворога виконати свої початкові плани; по-друге, поширена пасивність основної частини бізнесу, зокрема й іноземних конкурентів через несприятливу безпекову ситуацію, утворює можливості, лідерство у використанні яких може забезпечити суттєві конкурентні переваги, які не можуть бути досягненні за інших умов. Такі уточнення є підставою припускати, що поточне зменшення невизначеності через дію загрози війни та перспективність післявоєнного відновлення вимагає активізації перш за все інноваційної діяльності з відповідним попереднім формування теоретичного базису інноваційно-безпекового потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На проблематиці потенціалу підприємства зосередили свою увагу Н. Антощишина [4], О. Березін [7], Н. Бабкова-Пилипенко [11], П. Василенко [1], В. Васильченко [1], В. Галицький [1], А. Гальчинський [9], В. Геєць, [9], В. Гурочкіна [12], С. Ілляшенко [10], Р. Квасницька [6], А. Кінах [9], О. Плотник [7], Г. Повстяний [8], Т. Савченко [3], В. Семиноженко [9], М. Тарасюк [6], І. Яненкова [11] та інші. В публікаціях вказаних науковців уточнено змістове наповнення, виконано структуризацію та обумовлено умови формування й результативного використання потенціалу підприємства, зокрема й такої його складової як інноваційний потенціал. Попри вагомість отриманих результатів, суттєвість впливу загрози війни на функціонування українських підприємств зумовлює необхідність перегляду й внесення змін, зокрема в частині врахування безпекових аспектів.

Метою статті. Узагальнення відомих підходів стосовно трактування потенціалу підприємства й інноваційного потенціалу з метою обґрунтування суті поняття «інноваційно-безпековий потенціал», значення якого актуалізовано поточними умовами ведення господарської діяльності для українських підприємств, зокрема логістичних.

Виклад основного матеріалу. Вихідним моментом для сучасного сприйняття поняття «потенціал» є його походження від латинського *potentian*, що можна інтерпретувати як «приховані можливості», інколи вказується на «силу», «міць», «спроможність». Одним із перших спробу здійснити пізнання суті вказаного поняття здійснив Аристотель. У його розумінні загалом усе буття необхідно було розглядати як потенційне та актуальне, коли перше було орієнтиром, який можна було досягнути за певних сприятливих умов. Сьогодні філософське сприйняття потенціалу дещо видозмінилося, можна сказати набуло конкретики. Прикладом чого є його тлумачення як «...сукупність наявних засобів, можливостей

у конкретній сфері» [1, с. 223]. Незаперечним фактом є те, що напрацювання філософів різних періодів були орієнтирами для практичного застосування в різних сферах діяльності людини. Доцільно відзначити, що в психології потенціал розглядається як приховані можливості індивідуума, які можуть бути застосовані в нетипових ситуаціях. Індивідуальність потенціалу ускладнює застосування будь-якої універсальної методики для його виявлення й забезпечення результативного цілеспрямованого застосування. В педагогічній практиці потенціал розглядається в контексті важливості виявлення й сприяння розвитку творчих здібностей. Загалом в гуманітарних науках домінує спрямування на пошук існуючих й невиявлених раніше резервів, використання яких сприяє досягненню індивідуальних інтересів. Зазначене знайшло відображення у довідниковій літературі, де вказано, що потенціал являє собою «...приховані можливості, сили для якої-небудь діяльності, що можуть виявлятися за певних умов» [2, с. 286]. Ці аспекти актуальні й для економіки, адже четверта промислова революція сприяла розвитку кіберфізичних систем, які характеризуються руйнуванням меж між фізичною, цифровою та біологічною сферами, завдяки чому в подальшому зменшується необхідність у фізичній праці із посиленням конкуренції за творчо обдарованих працівників, які спроможні до креативного вирішення існуючих та нових проблем. Іншими словами, важливим є розкриття потенціалу працівників з практичним цілеспрямованим застосуванням для покращення конкурентної позиції підприємства.

Застосування поняття «потенціал» в економіці, поруч із запозиченням кращих практик філософії, психології й педагогіки, все таки характеризується певними відмінностями. Зазначене можна проілюструвати тяжінням до трактування, що сформоване у фізиці, де йдеться про «...кількість енергії, яку накопичила система і яку вона спроможна реалізувати в роботі» [3, с. 326]. Економісти, в межах ресурсного підходу, розглядають не енергію, а різні види ресурсів, якими володіє і може використати підприємство для досягнення поставлених цілей. Прикладом цього може бути тлумачення Н. Антонишиної, згідно думки якої йдеться про «...сукупність необхідних для функціонування або розвитку системи різних видів ресурсів» [4, с. 71]. В публікаціях інших прихильників такого підходу незмінним є прихильність до ресурсної бази з наголосом на важливості забезпечення максимально високого рівня ефективності використання такої. Критики, використовуючи теоретичну базу гуманітарних наук, вказують на обмеженість, зокрема в частині ігнорування потенційних можливостей підприємства, в тому числі й здібностей працівників, які вагомо впливають на результати діяльності.

Ресурсним підходом не обмежується варіативність сприйняття потенціалу в економіці. За чисельністю прихильників та частотою виконання розвідок доцільно коротко розглянути також функціональний, ресурсно-цільовий та факторний підходи. Функціональний орієнтований на ліквідацію відзначеного упущення ресурсного підходу в частині зосередження на окремих функціях через врахування реально існуючих або потенційних можливостей. Ілюстрацією являється трактування Г. Повстяного, у відповідності до якого йдеться про «...комплексне відображення існуючих можливостей, а також майбутніх можливостей підприємства, що можуть максимально ефективно використовуватись в господарській діяльності» [5]. Надаючи перевагу можливостям, дослідник, як і його однодумці, залишає без уваги ресурсну основу, що обмежує широке практичне застосування, зокрема в діяльності логістичних підприємств.

Розвиток ресурсно-цільового варіанту сприйняття потенціалу став спробою науковців одночасно вирішити проблемні питання, якими відзначалися ресурсний й функціональний підходи, з одночасною цільовою орієнтацією у вирішенні прикладних завдань. У трактуванні Р. Квасницької конкретизовано структурні складові потенціалу підприємства, тобто можливості, ресурси й здатності, з уточненням цільового призначення, зокрема для «...реалізації стратегічних, тактичних та поточних цілей підприємства» [6, с. 75]. Іншими словами, маємо засоби та цілі для їх використання, але в практичній діяльності важливим є процес формування, що має виконуватися на підставі тенденцій, які мають місце у зовнішньому середовищі функціонування.

Виникнення факторного підходу стало відгуком на посилення динамічності зовнішнього середовища, що мала безпосередній вплив на стан й трансформацію підприємства. Так, Б. Бачевський в якості уточнення вказує, що потенціал може забезпечити досягнення очікуваного результату із врахуванням «...наявної системи зовнішніх обмежень» [7, с. 45]. Частково можна погодитися з тим, що формування й реалізація потенціалу підприємства визначається впливом зовнішніх факторів, але дискусійним є надання цим обставинам визначального характеру, применшуючи значення внутрішніх зв'язків у відповідності до системного підходу.

Узагальнюючи доцільно констатувати, що попри певні розбіжності простежується активність в плані адаптації теоретичних й практичних надбань інших галузей науки до тих завдань, які стоять

перед українськими підприємствами. В критично розглянутих підходах присутні спроби кількісного виміру потенціалу підприємства, беручи за основу інформацію бухгалтерського обліку. Цей момент суперечить тому сприйняттю потенціалу, що сьогодні прийнятий за основу в гуманітарних науках. Інакше кажучи, певним упущенням можна вважати відсутність згадування про невиявлені, але існуючі або такі, що можуть з'явитися за сприятливих умов, резерви. Вказаний недолік обмежує й встановлення ефективності використання потенціалу завдяки навичкам й вмотивованості персоналу. Характеристика потенціалу повинна формуватися не лише на підставі обліку ресурсів й якісної оцінки внутрішніх можливостей, але й беручи до уваги динамічність зовнішнього мікроекономічного середовища, тобто у відповідності до базових засад холіцизму – цілісного бачення усіх процесів.

Виконуючи поставлене завдання, лише коротко зазначимо, що в публікації Г. Повстяного [8] розглядається збільшення в економічній літературі кількості досліджуваних видів потенціалу, останні дані вказують на орієнтовне число у тридцять. Попри відмінність в структуризації, наявність інноваційного потенціалу не ставиться під сумнів, тому надалі зосередимо увагу на ньому.

Першість в розгляді суті поняття «інноваційний потенціал» належить К. Фрімену, який доводив, що активність провадження інноваційної діяльності, яка є передумовою розвитку в конкурентному середовищі, визначається інноваційним потенціалом.

Проведене узагальнення засвідчує, що сприйняття інноваційного потенціалу відбувається шляхом масштабування тих засад, що актуальні для вищого ієрархічного рівня, тобто потенціалу підприємства. Присутній акцент на особливостях інноваційної діяльності, але поміж відомих підходів все таки домінує ресурсний. Вказане можна проілюструвати на підставі цитувань кількох визначень. В. Геєць лаконічно підкреслює, що інноваційний потенціал являється «...сукупністю різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, інформаційні та інші ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності» [8, с. 322]. Іншими словами, акцент незмінно ставиться на ресурсній основі, яка є необхідною для виконання інноваційної діяльності. С. Ілляшенко доповнює таку позицію, вказуючи на цільове призначення та умови застосування, зокрема говорячи про масу ресурсів, яка «...необхідна і достатня для розвитку на основі постійного пошуку та використання нових сфер і способів реалізації ринкових можливостей, які відкриваються, що пов'язано з модифікацією існуючих і формування нових ринків збуту» [9, с. 55]. Імпонує момент відходу від «облікового» варіанту оцінювання інноваційного потенціалу на користь безперервного пошуку внутрішніх резервів та зовнішніх можливостей.

В статті І. Яненкової створено перелік факторів зовнішнього середовища, які мають суттєвий вплив на формування й реалізацію інноваційного потенціалу. Фактично має місце типова структуризація зовнішнього макро- та мікросередовища. Можна погодитися, що кожна складова зовнішнього середовища певним чином впливає на інноваційну діяльність підприємства, але такий підхід не конкретизує пріоритетних завдань, які б мали виконуватися з ціллю утворення лідерських позицій. Для прикладу, культура, як частина макросередовища, сутність якої дослідниця визначає як «...історія, традиції і звичаї, норми і поведінкові моделі, конфесійна структура і система цінностей суспільства, в якому діє організація» [10, с. 21], має обмежений вплив на інноваційну діяльність українських підприємств. Наша позиція відмінна тим, що питання формування й використання інноваційного потенціалу доцільно розглядати з безпекової позиції, тобто шляхом систематичного виявлення й реагування на виклики й загрози та можливе існування чи утворення нових можливостей. Так, в поточних умовах для ведення бізнесу в Україні загалом актуальне є застосування безпекового підходу до виживання, але в умовах логістичних підприємств практично йдеться про вирішення кадрових питань через дисбаланс на ринку праці. З лютого 2022 року інноваційна діяльність загалом обмежена. Якщо перші роки військової агресії відзначалися максимальною невизначеністю, то на завершненні четвертого року спостерігаються тенденції, які мають стимулювати до швидкого покращення конкурентних позицій саме завдяки активізації інноваційної діяльності із першим кроком стосовно оцінювання інноваційного потенціалу.

Спробу пов'язати інноваційний потенціал підприємства із його економічною безпекою здійснила В. Гурочкіна. Дослідниця побудова схему реалізації системи безпеки стосовно вказаної складової потенціалу підприємства, де подано згруповані ризики, а також цілі, завдання й принципи. Дискусійними є кілька моментів: по-перше, встановленням цілей як «...підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності та конкурентоспроможності підприємства шляхом задоволення нових потреб суспільства і ринку» [11, с. 54], що складно вважати такими для суб'єктів безпеки, адже питання ефективності й задоволення потреб споживачів безпосередньо не стосуються їх

функціональної сфери діяльності; по-друге, в переліку завдань акцент зроблено на загрозах, але без прив'язки до інноваційного потенціалу; по-третє, уточнення потребує графічний зв'язок між ризиками й можливостями, хоча жодне із цих понять не відображене у завданнях системи безпеки. Позитивно оцінюючи висловлену ідею захисту, вважаємо, що така система не може бути фрагментарною. В умовах кожного підприємства створюється від моменту заснування індивідуальна система економічної безпеки із уточненням переліку об'єктів безпеки, поміж яких повинен бути потенціал підприємства, в тому числі така його складова як інноваційний потенціал.

Викладені аргументи є підставою запропонувати трансформацію інноваційного потенціалу в «інноваційно-безпековий» із трактуванням як захищеності й спроможності своєчасного й результативно застосувати можливості, ресурси, резерви й здібності для створення нового продукту у відповідності до поточної безпекової ситуації та за умови її зміни. Авторська позиція сформована на підставі врахування переваг й усунення упущень стосовно відомих підходів у трактуванні потенціалу підприємства та його складової – інноваційного потенціалу. Враховано безпекові аспекти, що повинно утворити необхідний інформаційний супровід інноваційному процесу з реалізацією захисних заходів. На наше переконання, в умовах швидко змінної безпекової ситуації саме інноваційно-безпековий потенціал уможлиблює перехід від пасивності у веденні господарської діяльності до дій на випередження. Зазначене важливо з тієї причини, що українські підприємства обмежені домінуючим впливом загрози війни, але їх іноземні конкуренти розвиваються, швидко втілюючи можливості утворені четвертою промисловою революцією. Післявоєнна відбудова сприятиме поверненню іноземних товаровиробників на український ринок із кращою конкурентною пропозицією через інноваційну пасивність українських підприємств. Відтак приділення уваги інноваційно-безпековому потенціалу є вимушеним кроком за поточних умов та перспективним у близькому майбутньому.

Висновки. В поточних складних умовах ведення фінансово-господарської діяльності потенціал підприємства виступає як критерій спроможності подальшого функціонування й розвитку, а процеси його формування й ефективного використання сприяють обмеженому впливу нестабільності зовнішнього середовища й своєчасному виконанню адаптаційних процедур. Для українських підприємств, в умовах широкомасштабної війни, такий критерій має дещо інше значення. Він вказує на спроможність продовжувати функціонувати попри складну безпекову ситуацію, а його інноваційно-безпекова складова – здатність покращити конкурентну позицію за рахунок актуальних нововведень. Врахування безпекових аспектів обумовлено нестабільністю зовнішнього середовища, коли уже не сама війна має ключовий вплив, а трансформації, які відбулися завдяки їй. Війна з однієї сторони є фактором тимчасового впливу, коли пасивність виправдовується критичною невизначеністю, але вона має і локальний характер при посиленні глобалізаційних процесів, що у більш тривалому часовому вимірі робить українські підприємства вразливими через інноваційне відставання від іноземних конкурентів. З цієї причини подальші дослідження доцільно спрямувати на поглибленні теоретичних засад інноваційно-безпекового потенціалу як такого, що в більшій мірі відповідає поточних обставинам.

Література

1. Василенко П. М., Васильченко В. С., Галицький В. М. Словник-довідник соціального працівника. Київ: ІПКДСЗУ, 2007. 322 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ Перун, 2005. 1728 с.
3. Савченко Т. В. Основні підходи до визначення сутності потенціалу підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 6(17). С. 325–330.
4. Антошишина Н. Дослідження трансформації поняття «потенціал підприємства» з урахуванням історичного та сутнісного аспекту. *Вісник КНУТД*. 2015. № 6. С. 64–75.
5. Повстяний Г. В. Дослідження структури та класифікація видів потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/204.pdf. (дата звернення 08.11.2025)
6. Квасницька Р., Тарасюк М. Структуризація потенціалу підприємства. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 1. С. 73–82.
7. Березін О. В., Плотник О. Д. Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку. Полтава: Інтер Графіка, 2012. 221 с.
8. Інноваційна стратегія українських реформ / В. М. Геєць, А. С. Гальчинський, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. Київ: Знання України, 2002. 336 с.

9. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи. Суми: Університетська книга, 2003. 278 с.
10. Яненко І. Г., Бабкова-Пилипенко Н. П. Інноваційний потенціал підприємства: складові та фактори впливу. *Науковий огляд*. 2015. №4. С. 15–25.
11. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту. *Економіка: реалії часу*. 2015. №5(21). С. 51–57.

References

1. Vasylenko P. M., Vasylichenko V. S., Halytskyi V. M. (2007) *Slovnnyk-dovidnyk sotsialnoho pratsivnyka* [Social worker's dictionary]. Kyiv: IPKDSZU. (in Ukrainian)
2. Busel V. (ed.) (2005) *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. Kyiv; Irpin: VTF Perun. (in Ukrainian)
3. Savchenko T. V. (2018) Osnovni pidkhody do vyznachennia sutnosti potentsialu pidpryiemstva [Basic approaches to determining the essence of an enterprise's potential]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia* [Eastern Europe: Economy, Business and Governance], vol. 6(17), pp. 325–330.
4. Antoshchyshyna N. (2015) Doslidzhennia transformatsii poniattia «potentsial pidpryiemstva» z urakhuvanniam istorychnoho ta sutnisnoho aspektu [Research into the transformation of the concept of “enterprise potential” taking into account the historical and substantive aspects]. *Visnyk KNUTD* [Bulletin of KNUTD], no. 6, pp. 64–75.
5. Povstanyi H. V. (2022) Doslidzhennia struktury ta klasyfikatsiia vydiv potentsialu pidpryiemstva [Research on the structure and classification of types of enterprise potential]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy]. no. 1. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/204.pdf. (accessed 08 November 2025).
6. Kvasnytska R., Tarasiuk M. (2017) Strukturyzatsiia potentsialu pidpryiemstva [Structuring the potential of the enterprise]. *Visnyk KNTEU* [Bulletin of KNTEU], no. 1, pp. 73–82.
7. Berezin O. V., Plotnyk O. D. (2012) *Ekonomichniy potentsial ahrarykh pidpryiemstv: mekhanizmy formuvannia ta rozvytku* [Economic potential of agricultural enterprises: mechanisms of formation and development]. Poltava: Inter Hrafika. (in Ukrainian)
8. Heiets V. M., Halchynskyi A. S., Kinakh A. K., Semynozhenko V. P. (2002) *Innovatsiina stratehiia ukrainskykh reform* [Innovative strategy of Ukrainian reforms]. Kyiv: Znannia Ukrainy. (in Ukrainian)
9. Illiashenko S. M. (2003) *Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom: problemy, kontseptsii, metody* [Innovation management: problems, concepts, methods]. Sumy: Universytetska knyha. (in Ukrainian)
10. Yanenkova I. H., Babkova-Pylypenko N. P. (2015) Innovatsiinyi potentsial pidpryiemstva: skladovi ta faktory vplyvu [Innovative potential of an enterprise: components and influencing factors]. *Naukovyi ohliad* [Scientific review], no. 4, pp. 15–25.
11. Hurochkina V. V. (2015) Innovatsiinyi potentsial pidpryiemstva: sutnist ta systema zakhystu [Innovative potential of the enterprise: essence and protection system]. *Ekonomika: realii chasu* [Economics: realities of the times], no. 5(21), pp. 51–57.